Цивільне право і цивільний процес

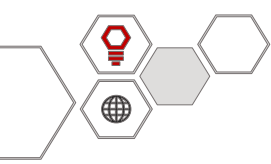
УДК 347.952

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17598311>**Забезпечення доказів виконавцями: доцільність та необхідність
законодавчої регламентації****Фурса Світлана Ярославівна,**

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та приватного права Київського університету права Національної академії наук України, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-3023-5287>

Прийнято: 18.10.2025 | Опубліковано: 31.10.2025

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена доцільністю публічного обговорення пропозицій з наділення виконавців новими повноваженнями з забезпечення доказів та закріплення процедури фіксації здійснення таких заходів. Дослідження ґрунтується на таких методах як: діалектичний, системний, узагальнення, аналізу, синтезу, формально-логічному тощо. Метод моделювання використано для аналізу примусового виконання судових рішень з метою виявлення недоліків та формулювання пропозицій з удосконалення законодавства про виконавче провадження. Порівняльний метод надав можливість проаналізувати діяльність різних юрисдикційних органів із забезпечення доказів з метою узгодження їх взаємодії при примусовому виконанні їх рішень. Акцент зроблено на аналізі дій виконавців та запропоновано способи їх фіксації з метою забезпечення їх законності. **Результати** отриманні при аналізі виконавчої практики з тимчасового вилучення доказів для дослідження їх судом свідчать про те, що

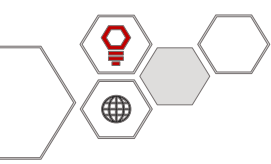
від виконавців вимагається зокрема, не тільки проникнення до житла, а й проведення обшуку з метою виявлення місцезнаходження доказу, його виїмки і доставлення до суду, а також фіксацію стану певного доказу та документування такої процедури. **Висновки.** Міжгалузеві зв'язки між цивільним судочинством та виконавчим провадженням свідчать про необхідність розробки способів належного забезпечення доказів, їх нормативного закріплення та узгодження положень ЦПК та Закону України «Про виконавче провадження». В ухвалі суду мають бути конкретизовані ті повноваження державного виконавця, за допомогою яких він здатен буде її виконати. Принцип законності має гарантувати права та інтересів осіб, у яких, за словами боржника, зберігаються належні йому речі, їх статус слід регламентувати у Законі України «Про виконавче провадження». Боржник має надати виконавцеві докази, що речі, які знаходяться у третіх осіб належать йому на праві власності. Виконавці також можуть забезпечувати докази на підтвердження тих юридичних фактів, що вони в силу об'єктивних причин не здатні були виконати рішення своєчасно та у повному обсязі.

Ключові слова: примусове виконання рішень, виконавче провадження, державний виконавець, приватний виконавець, докази, юридичний факт, документування, констатація (фіксація) факту, забезпечення законності дій виконавця, цифровізація.

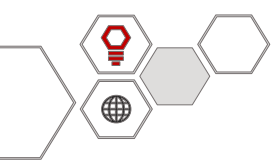
Securing evidence by executors: feasibility and necessity of legislative regulation

Svitlana Fursa,

Doctor of Sciences (Law) Professor, Professor Department of the International and Private Law of the Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-3023-5287>

Abstract. The relevance of the study is due to the expediency of public discussion of proposals to grant executors new powers to secure evidence and establish a procedure for recording the implementation of such measures. The study is based on such **methods** as: dialectical, systemic, generalization, analysis, synthesis, formal-logical, etc. The modeling method was used to analyze the enforcement of court decisions in order to identify shortcomings and formulate proposals for improving the legislation on enforcement proceedings. The comparative method provided an opportunity to analyze the activities of various jurisdictional bodies to secure evidence, in order to coordinate their interaction in the enforcement of their decisions. The emphasis is on the analysis of the actions of executors and methods of recording them are proposed in order to ensure their legality. The **results** obtained in the analysis of enforcement practice on the temporary seizure of evidence for their examination by the court indicate that the executors are required not only to enter the home, but also to conduct a search in order to identify the location of the evidence, its seizure and delivery to the court, as well as to record the state of a certain piece of evidence and document such a procedure. **Conclusions.** Inter-branch relations between civil justice and enforcement proceedings indicate the need to develop methods for properly securing evidence, their regulatory consolidation and coordination of the provisions of the Code of Civil Procedure and the Law of Ukraine “On Enforcement Proceedings”. The court’s decision should specify the powers of the state bailiff with which he will be able to execute it. The principle of legality should guarantee the rights and interests of persons who, according to the debtor, keep things belonging to him, their status should be regulated in the Law of Ukraine “On Enforcement Proceedings”. The debtor must provide the executor with evidence that things that are in the possession of third parties belong to him by right of ownership. Executors may also provide evidence to confirm those legal facts that, due to objective reasons, they were unable to execute the decision in a timely manner and in full.

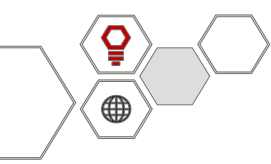

Keywords: forced execution of decisions, enforcement proceedings, state executor, private executor, evidence, legal fact, documentation, ascertainment (fixation) of the fact, ensuring the legality of the executor's actions, digitalization.

Постановка проблеми Дослідження даної тематики зумовлено обговоренням вченими та практиками необхідності наділення виконавців новими повноваженнями з забезпечення доказів з метою вироблення пропозиції та їх закріплення у законодавстві про виконавче провадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Автор присвячував свої наукові праці питанням встановлення юридичних фактів судом[1], нотаріусом шляхом посвідчення безспірних юридичних фактів[2], а також ним здійснювався порівняльний аналіз забезпечення доказів нотаріусами та суддями [3]. Є роботи вчених, які присвячували свої дослідження забезпеченню доказів консулами на прикладі такого нотаріального провадження як вчинення морського протесту[4]. Особливо актуальними під час війни стали висловлені вченими концепції щодо наділення прокурорів повноваженнями з фіксації фактів завдання шкоди майну та здоров'ю українських громадян, які стануть необхідними доказами при розгляді справ судом [5]. Щодо виконавців, то вченими досліджувалось питання про забезпечувальні заходи у виконавчому провадженні[6], а також аналізувався досвід та законодавство Польщі щодо повноважень судових виконавців з посвідчення юридичних фактів[7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але нині вважається доцільним розширити повноваження виконавців з фіксації юридичних фактів, які можуть мати місце безпосередньо під час виконавчого провадження, а також і як забезпечення доказів для інших органів та за заявами фізичних і юридичних осіб. Такі пропозиції з розширення повноважень виконавців потребують широкого і всебічного обговорення та

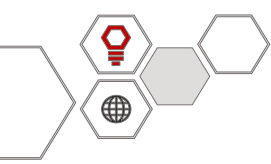

подальшого нормативного закріплення шляхом визначення їх правового значення і процедури їх вчинення. При цьому, важливо розставляти акценти, оскільки вчинення виконавчих дій за домовленістю з фізичною або юридичною особою – це приватна виконавча практика щодо констатації (фіксації) певних юридичних фактів, від яких у особи може виникнути, змінитись або припинитися певне суб'єктивне право.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основною ціллю цієї статті є привернення уваги фахівців до вироблення єдиних підходів до діяльності виконавців в світлі забезпечення доказів, оскільки до останнього часу оновлення положень Закону України «Про виконавче провадження»[8] відбувається вузькою групою фахівців. В результаті такої діяльності може бути створений законопроект, який не відповідатиме ні теоретичним концепціям, ні вимогам до практичної діяльності виконавців, ні законотворчій техніці. Тому для прийняття послідовного і системного законодавства потребується докласти багато зусиль всім фахівцям в галузі виконавчого процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність державних і приватних виконавців слід сприймати з різних боків і виконуваних функцій, оскільки вони наділені владними повноваженнями задля безпосереднього примусового виконання судових рішень та рішень інших органів. Це основне функціональне навантаження на державних і приватних виконавців, коли йдеться про примусове виконання судових рішень, які набрали законної сили.

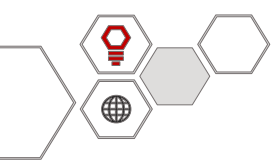
Однак існують й додаткові функції, які мають супроводжувати і забезпечувати здійснення цивільного судочинства, а саме: за ухвалами судів виконавці мають забезпечувати доставку доказів до суду або до експерта та забезпечення позову. І хоча у п. 4 ч. 1 ст. 144 Цивільного процесуального кодексу України (далі-ЦПК)[9] використаний спеціальний термін «тимчасове вилучення доказів для дослідження судом», але, на думку автора, на це

питання слід дивитися ширше. Зокрема, коли для проведення експертизи потрібні певні зразки матеріалів тощо, то вилучити такі зразки мають уповноважені судом особи, тобто державні виконавці. Аналогічно, доволі часто для оцінки вартості квартири або будинку потрібно провести відповідні дослідження: стан відповідного об'єкту нерухомості на момент проведення експертизи, вартість ремонту або відновлювальних робіт, щоб відповідний об'єкт міг використовуватися за призначенням тощо. Отже, оцінювач або експерт мають потрапити в такі об'єкти, але суд не уповноважений надавати їм дозвіл на примусове проникнення до таких об'єктів, а цими повноваженнями наділений виконавець. Навіщо такі загальновідомі передумови аналізувати, якщо і так очевидно, до чого зводиться функціональна діяльність виконавців? На нашу думку, відповідь на це питання не завжди однозначна, оскільки у Законі України «Про виконавче провадження» не існує регламентування специфіки виконання допоміжних функцій державних і приватних виконавців, особливо, коли такі функції зумовлені міжгалузевими зв'язками і в своєму змісті мають певну специфіку.

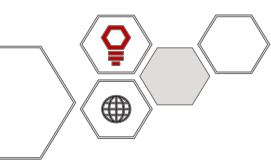
В українській правовій науці традиційними є підходи до дослідження тих галузей права, які є загальноновизнаними. Так, з позиції цивільного процесу важливо сконцентрувати увагу на процесі доказування, але не на певних ускладненнях, з якими може зіткнутися учасник справи чи суддя під час отримання доказів і їх аналізі. Тому у ЦПК регламентація правовідносин завершується ухвалою суду про забезпечення доказів і констатацією загальнообов'язковості її виконання, але подальший рух ухвали мусить прослідковуватися у законодавстві про виконавче провадження, тобто при виконанні державним виконавцем такої ухвали, про що авторка вже писала.[10]

Тому проаналізуємо тимчасове вилучення доказів для дослідження судом під іншим кутом зору. Так, суд постановив таку ухвалу, вона є

виконавчим документом і підлягає негайному виконанню з дня її постановлення (ч. 3 ст. 146 ЦПК). Але де вирішення цього питання передбачене у процедурі підготовчого провадження чи розгляду справи по суті в цивільному судочинстві? Зокрема, у п. 7 ч. 1 ст. 197 ЦПК суд «з'ясовує, чи надали сторони докази, на які вони посилаються у позові і відзиві, а також докази, витребувані судом чи причини їх неподання; вирішує питання про проведення огляду письмових, речових і електронних доказів у місці їх знаходження; вирішує питання про витребування додаткових доказів та визначає строки їх подання, вирішує питання про забезпечення доказів, якщо ці питання не були вирішені раніше». Певна непослідовність в цьому пункті полягає в тому, що до підготовчого засідання суду не раціонально витребувати в іншої сторони докази через те, що остання може визнати існування юридичної обставини і в такому разі доказувати існування такої обставини за допомогою доказів не має сенсу, бо обставина, яка повинна бути підтверджена доказом може бути визнана судом такою, що не потребує доказування, якщо суд не вирішить це питання інакше. З іншого боку, при неподанні доказів за ч. 10 ст. 84 ЦПК має застосовуватися презумпція щодо якої суд кваліфікуватиме юридичні обставини як не встановлені. Тому неподання доказів стороною може кваліфікуватися проти її процесуальних і матеріальних інтересів, отже реагування на неподання доказів стороною тимчасовим примусовим їх вилученням не завжди доцільне.

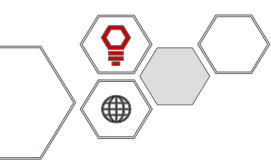
В той же час, варто розглядати коло осіб, до яких може бути висунута вимога про надання доказів, набагато ширше ніж учасники справи, але за дії таких осіб учасники справи не відповідають і пояснити причини неподання ними доказів наряд чи зможуть. Це питання дуже важливе в процесуальному контексті, оскільки виконання ухвали суду про забезпечення доказів має передбачати застосування примусу державним виконавцем, а це, в свою чергу, потягне за собою виникнення в «сторонньої щодо справи особи» певних

процесуальних обов'язків, а також певних прав. Зокрема, у ч. 4 ст. 8¹ Закону України «Про нотаріат» встановлено: «Такі реєстри нотаріальних дій, документи чи печатка нотаріуса можуть бути надані суду за мотивованою постановою суду тільки для огляду і повинні бути повернуті судом негайно після огляду»[11]. Звідси випливає, що державний виконавець не вправі вилучати нотаріальні документи, а нотаріус має їх надавати суду особисто, отже витратити власний час і кошти. Останнє зумовлює право на віднесення понесених нотаріусом матеріальних витрат до судових витрат, які за його вимогою мусять бути йому компенсовані. Наведене надає можливість говорити про потребу узгодження положень цивільного і нотаріального процесу зі специфікою примусового виконання рішень, зокрема, раніше процитована ч. 4 ст. 8¹ Закону України «Про нотаріат» позбавляє повноважень суд на призначення експертизи нотаріально посвідчених документів, а це далеко не завжди і однозначно правильно.

Підбиваючи проміжні висновки можна прийти до вузького сприйняття забезпечення доказів тільки державними виконавцями як певного виду провадження виконавчого процесу, яке потребує законодавчої регламентації специфіки його виконання. Наприклад, як може виконавець «проникнути» до квартири або будинку для того, щоб вилучити докази? Очевидно, що в такому разі в ухвалі суду про вилучення доказів має констатуватися право виконавця примусово входити до приміщень, а це означатиме обґрунтований вибір способу такого проникнення тощо.

Але головне питання в контексті забезпечення доказів у виконавчому процесі, на нашу думку, полягає в тому, щоб і державний, і приватний виконавець забезпечували докази законності своїх дій. Авторська позиція зводиться до того, що скільки б не говорилося про судовий або інший контроль за діяльністю виконавців, але квінтесенція цієї проблематики полягає в двох аспектах:

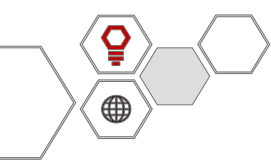

- законність дій виконавців під час вчинення певних виконавчих проваджень в часі;
- законність дій виконавців під час вчинення окремих особливо важливих етапів проваджень.

Так, у чинній редакції Закону України «Про виконавче провадження» поняття «процесуальні строки» має лише загальне і не завжди конкретне визначення. В той же час, поняття «загальний строк виконавчого провадження» може мати значний правовий сенс, оскільки різні види проваджень при відтермінуванні часу їх виконання можуть надавати певний «дохід» боржнику. І для його визначення можна розглянути ситуацію, коли з боржника за рішенням суду має бути стягнутий мільйон гривень, а він поклав ці гроші на банківський депозит, то за шість місяців прострочення виконання рішення можуть бути нараховані істотні відсотки по депозиту.

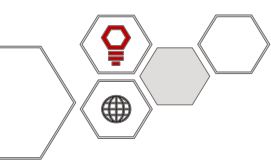
Тому найперший критерій законності дій виконавця полягає в тому, щоб він здатен був підтвердити кожен день виконання рішення суду і поважність причин, чому рішення не було виконане своєчасно та у повному обсязі. Це в його особистих інтересах.

Так, сьогодні виконавці мають надсилати певні повідомлення боржникам і стягувачам про вчинення певних процесуальних дій. Отже, для таких повідомлень варто використовувати спеціальні поштові відправлення із зворотнім повідомленням про вручення та описом вкладеного. Крім того, варто адекватно реагувати на кореспонденцію, яка надходить до виконавця. Наприклад, в одній із справ, яку раніше було проаналізовано автором [12], дружина боржника надала виконавцю заяву, в якій стверджувала, що майно її чоловіка, на яке накладено арешт, є їх спільною сумісною власністю. Не зважаючи на це, майно було продане з прилюдних торгів, а потім торги були визнані судом недійсними через те, що в результаті їх проведення постраждали інтереси дружини. З однієї сторони суд правий, оскільки

виконавець мав роз'яснити дружині її права та надати строк дружині для реалізації нею свого права на звернення до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту (ст. 59 Закону України «Про виконавче провадження»). З іншого боку, згідно п. 5 ч. 2 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження» до обов'язків виконавців віднесене роз'яснення сторонам та іншим учасникам виконавчого провадження їхніх прав та обов'язків, а дружина не входила до складу перелічених осіб. Отже, виконавець не мав будь-яких процесуальних обов'язків по відношенню до сторонньої особи. За результатами цього конкретного провадження можна стверджувати, що неординарні дії з боку боржника або наближених до нього осіб можуть мати провокаційний характер і на них варто виважено реагувати, щоб не передбачені законодавством ситуації не були використані на шкоду самому виконавцю.

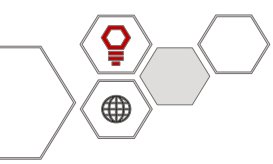
Так, в одній із справ державний виконавець зіштовхнувся з провокаційною ситуацією, коли за рішенням суду було постановлено виселити подружжя з гуртожитку. При виконанні рішення про виселення боржники були відсутні, їх особистих речей також не було, але в кімнаті знаходилися двоє їх неповнолітніх дітей, про яких в рішенні суду нічого не сказано. Тому виконавець правильно діяв, зафіксувавши факт виконання рішення суду за участю понятих (свідків) та їх підписами. При цьому він офіційно повідомив органи опіки та піклування про перебування двох дітей без нагляду батьків у гуртожитку. Тому варто усвідомлювати, що виконавець має навчитися кваліфіковано реагувати на не передбачені в законодавстві ситуації і краще відстрочити вчинення важливих юридично вагомих дій, коли не має впевненості в існуванні певних юридичних обставин, але в такому разі варто належно оформити відтермінування вчинення таких дій і забезпечити докази законності своїх дій. Наприклад, коли не має зворотнього повідомлення про вручення боржнику інформації про день і час виконання рішення, наприклад,

вселення стягувача у квартиру, то ламати двері для примусового вселення не варто, оскільки такі дії можуть бути кваліфіковані як зловживання повноваженнями і завдання матеріальної шкоди. У наступному відповідальність за необґрунтовані дії може бути покладена судом на виконавця.

Розглянемо на прикладі й фіксування найбільш важливих виконавчих дій на предмет їх законності і послідовності вчинення. Так, з розмови з одним з приватних виконавців надійшла інформація про те, що він згідно ч. 3 ст. 36 Закону України “Про виконавче провадження” виніс постанову про розшук автомобіля боржника, бо хотів на нього накласти арешт, але тривалий час від поліції не було позитивних результатів такого розшуку. Тому він особисто відслідкував, що автомобіль припаркований біля будинку боржника і викликав евакуатор для транспортування його на спеціальний майданчик. Єдина проблема була в тому, що в автомобілі знаходилася дружина боржника, яка ночувала в ньому і не бажала під будь-яким приводом виходити. Все це було зафіксовано виконавцем на відеокамеру. Виникає питання, а чи правильно діяв приватний виконавець, коли транспортував автомобіль на евакуаторі разом з дружиною боржника?

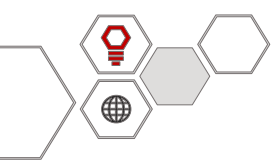
З цього риторичного, на перший погляд, питання виникає проблема, сутність якої полягає у кваліфікації прав та обов’язків виконавця. Так, за п. 17 ч. 3 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження» застосування під час примусового виконання рішень фото- і кінозйомки, відеозаписів віднесено до прав виконавця, а це означає, що він робив правильно?! Але на наш думку, його дії не можна розцінювати як абсолютно правильні. У цій ситуації мало місце кримінальне правопорушення - перешкоджання виконанню рішення суду (ст. 382 Кримінального кодексу України (далі-КК) [13]. Отже, фіксування таких обставин виконавчого провадження має особливе правове значення і для відкриття замків в автомобілі існують фахівці, а для усунення

перешкод при виконанні рішень можна звернутися до патрульної поліції. Звернемо увагу на той факт, що це мало місце до повномасштабного вторгнення рф до України.

В той же час, ми мусимо враховувати також реальні сучасні суспільні обставини, коли значна частина правоохоронних органів залучена до військових дій, а також дій, пов'язаних з розшуком і притягненням до відповідальності осіб, які самовільно залишили військові частини або ховаються від мобілізації тощо. Тому розраховувати на допомогу правоохоронних органів в забезпеченні цивільного судочинства або при притягненні до відповідальності осіб, які свідомо не виконують рішення судів, тимчасово не варто. Це не означає, що правова система України не повинна реагувати на випадки порушення вимог законодавства, а це свідчить про те, що звернення виконавців до правоохоронних органів мусять бути чіткими і кваліфікованими. Тобто факт свідомого і умисного кримінального правопорушення мають зафіксувати представники органів Міністерства внутрішніх справ України, зокрема, патрульної поліції. В даному випадку авторська увага сконцентрована на тому аспекті, що слід належно кваліфікувати випадки умисного і свідомого невиконання рішень, що набрали законної сили або які підлягають негайному виконанню чи створення перешкод при їх виконанні.

Коли ж боржник в період: з моменту набрання рішенням законної сили до відкриття виконавчого провадження відчужив належне йому майно і стверджує, що в нього немає ні майна, ні коштів, хоча відчуження відбулося на підставі договору купівлі-продажу, то це немає прямого відношення до примусового виконання рішення. До такого висновку підштовхує та обставина, що відчуження відбулося до відкриття виконавчого провадження. Тому кваліфікувати таку обставину, на нашу думку, слід як зловживання правом і відповідні докази виконавець має зібрати для наступного реагування шляхом

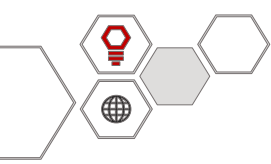

звернення до суду, оскільки він має доступ до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно і здатен за заявою заінтересованої особи прослідкувати перехід права власності на таке майно від боржника до інших осіб.

В той же час, сприймаючи фіксування важливих процесуальних дій виконавцями як їх права, ми залишаємо беззахисними тих осіб, які можуть постраждати від незаконних або необґрунтованих дій виконавців. Виходить, що держава надала повноваження державним і приватним виконавцям на застосування безпосереднього примусу до боржників та інших осіб, але не дає останнім засобів захисту їх прав та інтересів шляхом гарантованого фіксування юридично важливих дій виконавцями. Вважаємо, що це неправильний підхід і він не повинен виправдовувати виконавців, коли виникає сумнів в законності їх дій.

Мусить існувати загальна презумпція, що виконавець повинен довести законність і обґрунтованість власних дій, а також нести відповідальність за завдану шкоду. Так, на сьогодні до загальних засад виконавчого провадження віднесено забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців, але такий підхід призводитиме до визнання дій виконавця незаконними і їх скасування. Коли ж ми сприймаємо виконавця як суб'єкта, наділеного державою владними повноваженнями, то в такому разі постраждала особа вправі звертатися з позовом до адміністративного суду, де існує інша презумпція, що відповідач має довести законність своїх дій. І з цього положення випливає інший висновок, що виконавці зобов'язані фіксувати всі найважливіші моменти при вчиненні ними важливих виконавчих проваджень.

Тому варто концептуально ставити питання про те, чи є обов'язком виконавця забезпечення доказів, а не відносити відповідні заходи до його прав. Якщо визначити загальну презумпцію, що відсутність доказів у виконавця

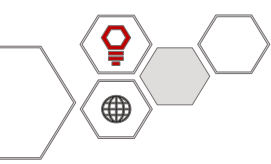

законності його дій, доводить їх незаконність, то виконавці будуть фіксувати юридичні обставини завжди, а не тільки у власних інтересах. Фіксування корупційних ризиків – це завдання правоохоронних органів[14], а забезпечення доказів законності дій виконавця – це має розцінюватися як його прямий обов'язок.

З приводу широкого забезпечення доказів виконавцями варто зазначити, що при їх високій кваліфікації можна доручати їм фіксування й розмірів завданої громадянам та юридичним особам шкоди, яка спричинена в результаті збройної агресії РФ проти України. В даному випадку відносини виконавця із заінтересованими особами матимуть приватний характер, але апріорі можна стверджувати, що держава надала виконавцям істотні повноваження, тому при належному забезпеченні доказів оцінки вартості завданої шкоди висновок виконавця з цього приводу не викликатиме сумнівів у його достовірності.

Проаналізований раніше випадок із самостійним розшуком приватним виконавцем автомобіля боржника доводить, що виконавці здатні здійснювати і розшук боржника та дитини, але слід звернути увагу на той аспект, що такі дії мають бути оплачені як додаткове і складне виконавче провадження стягувачем. Однак, межі розшуку в такому випадку будуть обмежені, оскільки виконавець не вправі в такому разі користуватися владними повноваженнями.

Висновки. Тенденція до належного забезпечення доказів – це вимоги сучасного цивільного і виконавчого процесів, яка потребує напруженої роботи вчених з узгодження положень ЦПК України та Закону України «Про виконавче провадження». Зокрема, тимчасове вилучення доказів для дослідження судом може вимагати від виконавця не просто примусового проникнення до помешкання, а й проведення обшуку з метою виявлення місцезнаходження доказу, його виїмку і доставлення до суду, фіксування його стану та документування. Отже, у відповідній ухвалі суду мають бути

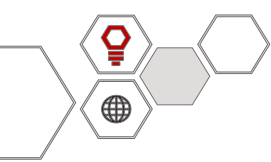

конкретизовані ті спеціальні повноваження державного виконавця, за допомогою яких він здатен буде виконати таку ухвалу. При цьому варто брати до уваги і спеціальний статус нотаріуса та вимоги законодавства по відношенню до нотаріальних документів, які можуть унеможливити примусове виконання ухвали суду.

Особливу увагу фахівцям слід звернути на те положення, що багато повноважень виконавців із забезпечення доказів законності їх дій віднесені до їх прав, але принцип законності має гарантувати не тільки інтереси виконавців, а й права та інтереси осіб, які є учасниками виконавчого провадження та особливо тих осіб, які не мають будь-якого процесуального статусу, але за словами боржника зберігають належні йому речі, і автор таких осіб відносить до третіх осіб та пропонує регламентувати їх статус у Законі України “ Про виконавче провадження”[15]. В останньому випадку принцип обґрунтованості та законності дій виконавця вимагає не спиратися на слова боржника, а отримувати належні докази прав боржника на вказані ним речі, на які можна звертати стягнення. В той же час, виконавець вправі звернутися з відповідним запитом до таких осіб щодо наявності в них речей боржника, але, на нашу думку, не вживати примусових заходів щодо вилучення такого майна.

Щодо законності строків виконавчого провадження авторська позиція зводиться до того, що виконавці мають забезпечувати докази на підтвердження тих юридичних фактів, що вони в силу об’єктивних причин не здатні були виконати рішення своєчасно, наприклад, внаслідок необхідності з’ясування певних юридичних фактів, об’єктивної потреби у відстроченні вчинення тих чи інших виконавчих дій тощо.

Щодо використання електронної форми доказів у виконавчому провадженні та у зв’язку із його цифровізацією [16], то з наявного у авторки досвіду застосування таких доказів у цивільному судочинстві, нині вченим необхідно проводити порівняльні та міжгалузеві дослідження з метою

усунення проблемних питань з операцій з такими доказами, що призводить до порушення прав учасників виконавчого провадження. Крім того, при дослідженні тематики, пов'язаної із діяльністю виконавців слід враховувати рекомендації Європейської комісії з ефективності правосуддя, зокрема, принципи виконавчого провадження, які мають істотний вплив на інститут забезпечення доказів виконавцями [17].

Список використаних джерел

1.Фурса С.Я. Провадження в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення у порядку цивільного судочинства: Автореф. дисер. канд. юрид наук (12.00.03). Київ, 1997. 23с.

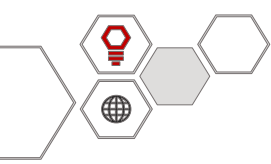
2.Фурса С.Я., Фурса Є.І. Нотаріальні провадження з посвідчення та засвідчення безспірних фактів. В кн. Теорія нотаріального процесу:науково-практичний посібник./за заг.ред доктора юридичних наук, професора С.Я.Фурси. Київ, Алерта: Центр учбової літератури, 2012. С. 631-643.

3.Фурса С.Я. Проблеми забезпечення доказів нотаріусами та суддями. В кн. Фурса С.Я., Цюра Т.В. Докази і доказування у цивільному процесі: науково-практичний посібник. Київ, Видавець Фурса С.Я., КНТ, 2005. С.102-121.

4.Фурса Є.Є.Вчинення консулом морського протесту:матеріальний та процесуальний аспект (порівняльно-правове дослідження). *Право України*. 2022. №4 С.123-143.

5.Фурса С.Я., Сліпченко О. Моральна шкода та її сприйняття під час війни: терія, законодавство та судова практика. *Слово національної школи суддів України*. 2023. №1(42). С.51-71.

6.Одосій О.Ю. Забезпечувальні заходи в цивілістичному процесі. Автореф. дисер. канд. юрид наук (12.00.03). Київ, 2018. 20с.

7. Ляпін Д. Юридичні та практичні аспекти посвідчення фактів судовим виконавцем Польщі. URL: <https://blog.liga.net/user/dlyapin/article/46824>.

8. Про виконавче провадження. Закон України від 2 червня 2016р. №1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#n7>

9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n6634>

10. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Деякі проблеми виконавчого провадження в Україні та шляхи їх вирішення (про борги держави та про наслідки визнання судом торгів недійсними) *Вісник Асоціації приватних виконавців України*. 2024. № 4. С.211-218.

11. Про нотаріат. Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12?find=1&text=%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BB#w1_11

12. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Тимчасове вилучення доказів: суд і виконавче провадження: Матеріали науково-практичної конференції « Виконання рішень судів та інших органів» м. Хмельницький, 2019 С. 229-238.

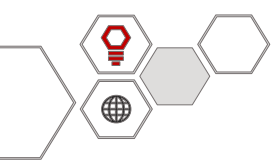
13 . Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

14. Корупція в АРМА: справу заволодіння майже 400 тис. дол. США скеровано до суду. URL: <https://nabu.gov.ua/news/koruptciia-v-arma-spravu-zavolodinnia-mayizhe-400-tys-dol-ssha-skerovano-do-sudu/>

15. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Проблемні аспекти законодавчої регламентації учасників виконавчого провадження. *Право України*. 2021. № 3 С.103-120

16. Законопроект №9363 “Про цифровізацію виконавчого провадження “ .URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/255797.html>

17. Fursa S.Fursa Ye., Rehushevskiy E. Recommendations of the European Commission on the efficiency of justice and their impact on improving enforcement proceedings in Ukraine. *Аналітично -порівняльне*

правознавство. Випуск 4, 2025. С.438-443. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.65/>

18. Фурса С.Я., Фурса Є.І., Мальський М.М. Керівні принципи Європейської комісії з ефективності правосуддя та їх вплив на примусове виконання рішень в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія “Право”. 2025. № 90. частина . С.223-229. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.32.>